

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/1754
Toplantı Tarihi/Sayısı : 18.7.2023/34
Karar Numarası : 2023/544
Başvuran : M.Y.
Başvuran Vekili : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Vezirköprü M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın diş hastalığı ile ilgili gereken tedavinin kendisine uygulanmadığı iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

- a. 13/10/2021 tarihinde alıkonulmakta olduğu ceza infaz kurumu revirinde yapılan diş muayenesi neticesinde kendisine *kronik apikal apse* teşhisinin konulduğunu,
- b. Önce ilaç tedavisine başlanacağı, ardından hastaneye sevkinin sağlanacağı ifade edildiği halde kendisine herhangi bir ilaç tedavisi uygulanmadığı gibi pandemi nedeniyle hastane sevklerinin durdurulduğu gerekçe gösterilerek hastaneye sevkinin de sağlanmadığını,
- c. 5/5/2021 tarihinde gerçekleştirilen ilk muayeneyle sıraya alındığını, ancak üzerinden uzun bir zaman geçmesine rağmen sevkinin ve tedavisinin gerçekleştirilmediğini iddia etmektedir.

3. Muhatap Vezirköprü M Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle;

- a. Başvuranın 9/4/2021 tarihinde Kuruma geldiği,
- b. 5/5/2021 ve 13/10/2021 tarihlerinde Kurum revirinde diş hekimi tarafından muayene edildiği, muayene neticesinde kronik apikal apse tanısı konularak çeşitli ilaçların reçete edildiği,
- c. 1/12/2022 tarihinde Vezirköprü Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde diş hekimi tarafından muayenesinin gerçekleştirildiği, söz konusu muayenede diş çekimi önerildiği, 19/12/2022 tarihinde Kurum revirinde diş çekimi ve dolgu işlemlerinin gerçekleştirildiği, 9/1/2023 tarihinde ise kanal tedavisine başlandı,
- ç. 2020 ve 2021 yıllarında COVID-19 Pandemisi nedeniyle diş çekimi benzeri işlemler yapılamadığından başvuranın sevklerinin yapılamadığı, başvuranın bu süreçte diş rahatsızlığı ile ilgili herhangi bir dilekçesinin bulunmadığı ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

- a. Pandemi nedeniyle sevklerin durdurulduğunun ifade edildiği; ancak temel hak ve hürriyetlerin olağanüstü hallerde dahi durdurulmasının veyahut bunlara aykırı tedbirler alınmasının mümkün olmadığı,

- b. Hastaneye sevkini ve tedavisinin ancak Kurumumuza başvurduktan sonra gerçekleştirildiği,
- c. Dış rahatsızlığı ile ilgili herhangi bir dilekçesinin bulunmadığının ifade edilmesi ile ilgili olarak; 13/10/2021 tarihindeki muayenede reçete edilen ilaçlarının verilmemesi hususuna ilişkin 26/10/2021 tarihinde ceza infaz kurumu idaresine yazılı başvuru yaptığı, ayrıca cumhuriyet savcısı ile 24/11/2021 tarihinde yaptığı görüşmede durumu ona da iletildiği,
- ç. Tedavisinin uzun süre boyunca gerçekleşmemesi nedeniyle dışını çektirmek zorunda kaldığı ifade edilmektedir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun "*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. 6701 sayılı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "*Karar türleri*" başlıklı 65'inci maddesine göre: "*Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

8. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

9. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

10. "*(...) Yetersiz sağlık hizmetleri, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele teriminin kapsamına giren koşulların hızla ortaya çıkmasına neden olabilir. Ayrıca belli bir cezaevinde sunulan sağlık hizmetleri, hem o cezaevinde hem de diğer yerlerde kötü muamelenin önlenmesinde önemli rol oynayabilir. Bunun da ötesinde, söz konusu hizmetler, sunuldukları tesisteki genel yaşama koşulları üzerinde olumlu etkide bulunabilir.*" (Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi (CPT) 3'üncü Genel Raporu, CPT/Inf(93)12, 4/6/1993, para.30.)

11. "*Ancak, bir eylemin Anayasa'nın 17. maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için minimum bir ağırlık düzeyine ulaşmış olması gerekir. Bu asgari eşiğin aşılp aşılmadığının belirlenmesinde her olayın somut özellikleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılır. Bu bağlamda muamelenin süresi,*

fiziksel ve manevi etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır.” (AYM, Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23.)

12. İnceleme konusu başvuruda başvuranın, dış rahatsızlığıyla ilgili gereken tedavinin kendisine sağlanmadığına yönelik iddialarına karşılık muhatap Kurum tarafından; başvuranın Kurum revirinde ve sağlık kuruluşunda tedavilerinin yaptırıldığı ifade edilmektedir.

13. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 71’inci ve 78’inci maddelerine göre:

“Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koğuşlarında tedavi ettirilir.”

“Kurumun sağlık koşullarının düzenlenmesi, hükümlünün acil veya olağan muayene ve tedavisi kurumun hekimi tarafından yapılır.”

14. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in *“Hükümlülerin hastaneye sevki ile hastanelerde muayene ve tedavileri”* başlıklı 99’uncu maddesinin birinci ve ikinci fıkralarına göre:

“Hükümlünün sağlık nedeniyle bir hastaneye sevkine gerek duyulduğunda durum, cezaevi tabibi tarafından bir raporla derhal kurum en üst amirine bildirilir.”

“Kurumda tedavisi mümkün olmayan hastalığı bulunan hükümlülerin muayene ve tedavileri devlet ve üniversite hastanelerinde gerçekleştirilir. Hükümlülerin yatarak tedavileri bunlar için ayrılan hükümlü koğuşlarında yapılır. Hükümlü koğuşu yoksa tedavileri dış güvenlikten sorumlu güvenlik görevlileri tarafından gerekli önlemler alınarak hastanelerin diğer birimlerinde yapılır.”

15. Somut başvuru kapsamında yapılan inceleme ve değerlendirme neticesinde, başvuranın ceza infaz kurumu revirinde dış hekimi tarafından tedavisinin yapıldığı ve ilaçlarının kendisine verildiği, Pandemi tedbirleri kapsamında Sağlık Bakanlığı Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün 17/3/2020 tarihli ve ... sayılı yazısıyla acil olmayan dış hekimliği uygulamalarının mümkün olduğunca ertelenmesinin öngörüldüğü, 1/12/2022 tarihinde başvuranın Vezirköprü Ağız ve Diş Sağlığı Merkezinde dış muayenesinin gerçekleştirildiği ve akabinde gerekli tedavi uygulamalarının yapıldığı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda, başvuru konusu iddialar kapsamında hak ihlaline varan bir uygulamanın bulunmadığı değerlendirilmektedir.

16. Bu çerçevede, 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendi kapsamında kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

18/7/2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Alışan TİRYAKİ
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dr. Burhan ERKUŐ
Üye

e-imzalıdır

İsmail AYAZ
Üye

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Üye

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Üye